

SLOVENSKI NAROD

UREDNISTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIEVA ULICA 3 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izjava vašk dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— hr.
IZKLJUCNU ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO

Racuni pri poštovem čekovnem zavodu:
Ljubljana Štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Nuove posizioni conquistate in Tunisia

Valida resistenza alla pressione britannica in Tripolitania — 10 velivoli nemici abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 29 gennaio, il seguente bollettino n. 979:

Nostre unità nel settore occidentale della Tripolitania hanno validamente resistito alla continua pressione britannica. In contrattacco sono stati respinti reparti nemici operanti entro una nostra formazione da riconquistare.

Sul fronte tunisino le forze dell'Asse hanno conquistato nuove posizioni, mantenendole saldamente, nonostante i continui ritorni offensivi dell'avversario.

La caccia italiana e germanica abbatteva in combattimento sette velivoli ed altri tre ne distruggeva al suolo.

Sfax (Tunisia) veniva ieri bombardata

in più ondate da aerei nemici; notevoli i danni; è in corso l'accertamento del numero delle vittime.

Aeroplani inglesi sganciavano qualche bomba d'incendiaria e spezzettavano nei dintorni di Cagliari e mitragliavano nella stessa zona un treno viaggiatori.

Altre azioni di mitragliamento si sono avute su linee ferriarie e su rotabili nelle province di Palermo e Cosenza. Complessivamente vengono segnalati otto morti e nove feriti.

Un'incursione avversaria su Scicli (Siracusa) causava diciotto morti e venticinque feriti nella popolazione ed il crollo di alcune abitazioni.

Nadaljnje postojanke v Tunisu zavzete

Hraber odpor britanskemu pritisku v Tripolitaniji — 10 sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan italijskih oboroženih sil je obavljal 29. januarja naslednje 979 vojno poročilo:

V zapadnem odseku Tripolitanije so se naše enote hrabro upirale neprestanemu britanskemu pritisku.

S protinapadi so bili odbiti sovražnikovi oddelki, ki so napotili proti neki naši izvidniški skupini.

Na tuniškem bojišču so sile Osi osvojile nove postojanke ter so jih trdno obdržale vključil silovitemu protinapadu naoprijed.

Italijski in nemški lovci so v boju sestrelili 7 letal, tri druga pa so bila razstreljana na tleh.

Nasprotnikov bomnik: So v več valovih bombardirali Stax v Tunisu. Znatna škoda. Stevilo žrtev se je ugotovljalo.

Aneteka letala so metala rušilne in zagađilne bombe na okolico Cefaluja in s strane obstreljevala potniški vlak.

Drugi strinjati: napadi so veljali želesnički presem in vozilom v pokrajini Palermu in Cosenzi Poročajo, da je v celioti osem mrtvih in devet ranjenih.

Pri nasprotnikovem napadu na Scicli (Siracusa) je bilo med prebivalstvom 10 mrtvih in 25 ranjenih. Porušila so se nekatera bivališča.

Iz nemškega vojnega poročila

Nemško vojno poročilo pravi o bojih v Severni Afriki in v Sredozemlju:

V Africi so bile zavrnjene sovražniške sile, ki so skušale napasti naše postojanke v zapadni Tripolitaniji.

V Tunisu samo bojno delovanje krajevnega p. mena. Nemška brata bojna letala so napadala okreplja izvidniška vozila sovražnika in žoljniške elje. Nemška in italijska lovka in protiletalska obramba je uničila 9 sovražnih letal.

Borci netranje fronte v Italiji

Rim, 29. jan. s. Do 31. decembra leta je bilo skupno z mobiliziranimi ustanovami in posamezno izbranimi delavci mobiliziranih za delovno službo v celoti 3,993.297 delavcev in 1.247.585 delavk, skupno 5.240.872 delovnih sil, ki so bile porazdeljene v razna udejstvovalna področja, in sicer: 971.753 v javni upravi, 142.775 v poljedelstvu, 4.080.092 v inženiringu, 11.320 v trgovini, 8.251 v kreditnem in zavarovalnem udejstvovaljanju in 26.281 v raznih drugih udejstvovalnih polročjih. V številu prej omenjenih delavcev je vstreljeno 2.710.110 po mobilizacijskih ukrepih za vsa industrijska podjetja mobiliziranih delavcev, 6.240 za delovno službo v Nemčiji mobiliziranih delavcev ter 1.219.890 zaposlenih v podjetjih, odvisnih od državnega podjetništva za vojno proizvodnjo.

Zadnje izvajanje naših direktorjev je tuči, da mu pripadajo zvezni tajniki iz Turina, Milana, Genove, Palerma, Livorno, Ferrare in Verone. Z imenovanjem zveznih tajnikov iz teh mest, ki so najbolj trpila zračna bombardiranja, v najvišji vodstvo Stranke, je Mussolini odredil vstop spreemb in sestavo našega direktorja. Od starih podstajnikov Stranke sta samo dva, Farnesi in Ravasio ostala na svojih mestih. Ostala dva sta nadomestila podstajnik berasjerov Carlo Scorsa, ki je znan tudi kot politični pisatelj, in general Tarabin, prekušen skladrist in bojevnik iz prve svetovne vojne.

Zadnje izvajanje naših direktorjev je tuči, da mu pripadajo zvezni tajniki iz Turina, Milana, Genove, Palerma, Livorno, Ferrare in Verone. Z imenovanjem zveznih tajnikov iz teh mest, ki so najbolj trpila zračna bombardiranja, v najvišji vodstvo Stranke, je Mussolini odredil vstop spreemb in sestavo našega direktorja. Od starih podstajnikov Stranke sta samo dva, Farnesi in Ravasio ostala na svojih mestih. Ostala dva sta nadomestila podstajnik berasjerov Carlo Scorsa, ki je znan tudi kot politični pisatelj, in general Tarabin, prekušen skladrist in bojevnik iz prve svetovne vojne.

Ze prej si je Mussolini postavljal ob stran v osebi Alda Vidussonia, kot ta nika Stranke moža, ki ne uživa same neomajnega zapanja svojih tovarišev, temveč ga zelo cenijo v vsej državi zaradi njegovega značaja, preprostosti, hrabrosti in tovarištva. Kljub njegovemu mladostni, dosegel se ni 30. leta, je že minister in član vlade. Vrnili se je iz vojne v Afriki in Španiji ter je v vojni izgubil eno roko, toda zad-šča mu ostala za spretno in če je potrebno tudi železno vodenje poslov stranke, ki so mu

poverjeni. Vidussoni je v kratkem času osebno in vrgledno izvedel mere za zaščito prebivalstva v vseh prizadetih ali ogroženih mestih. Napotil je udejstvovaljanje vseh organizacij Stranke in od nje odvisnih organizacij v službo za totalno vojno. Da se je to zgodilo z GUF-om, GILL-om, z narodnimi združenji bojevnikov in z legijo italijskih prostovoljev »Giulio Cesare«, je naravno, toda tudi močna organizacija Dopolavora je dobila od Vidussonia naredbe, ki so načelo voditeljem, naj prilagode vojnim okoliščinam oddilje industrijskih in poljedelskih delavcev, tako da so vse razvedrila ohranjena, imajo pa pred čim, zlasti pri športnih vrstah, pripravo za vojno službo.

Borci netranje fronte v Italiji

Rim, 29. jan. s. Do 31. decembra leta je bilo skupno z mobiliziranimi ustanovami in posamezno izbranimi delavci mobiliziranih za delovno službo v celoti 3,993.297 delavcev in 1.247.585 delavk, skupno 5.240.872 delovnih sil, ki so bile

porazdeljene v razna udejstvovalna področja, in sicer: 971.753 v javni upravi,

142.775 v poljedelstvu, 4.080.092 v inženiringu,

11.320 v trgovini, 8.251 v kreditnem in

zavarovalnem udejstvovaljanju in 26.281 v

v raznih drugih udejstvovalnih polročjih.

V številu prej omenjenih delavcev je vstreljeno 2.710.110 po mobilizacijskih ukrepih za vsa industrijska podjetja mobiliziranih delavcev, 6.240 za delovno službo v Nemčiji mobiliziranih delavcev ter 1.219.890 zaposlenih v podjetjih, odvisnih od državnega podjetništva za vojno proizvodnjo.

Na novo pripravljene rezerve so pošiljane med Duncem in na področje srednjega Donecija sovjetiske čete proti vzhodu

Močni sovražnik: vi napadi proti zapadnemu boku bojnega področja pri Voronežu

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na novo pripravljene rezerve so pošiljane med Duncem in na področje srednjega Donecija sovjetiske čete proti vzhodu

Močni sovražnik: vi napadi proti zapadnemu boku bojnega področja pri Voronežu

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni sovražniški klopni napadi. V protinapadu so nemške klope ne edinice razkrupile divizije sovjetskih gardne konjenice in nek pohotno edinico.

Na področju Kubana in na stepi južno od Manča so bili ustavljeni

Ob 20 letnici ženske bolnice v Ljubljani

Nadomestila je prejšnji ginekološko-porodniški oddelek Splošne bolnice in posenila že ob otvoritvi vazen napredok v zdravstveni organizaciji Ljubljane

Sef bolnice, primarij dr. A. Zalokar

Ljubljana, 30. januarja.

V soboto 23. januarja je minilo 20 let, kar je bila po prizadevanju primarija prof. dr. Alojzija Zalokarja v Ljubljani otvorenja samostojna bolnišnica za ženske bolezni. Prav je, če se ob tej priliki spomnimo tega važnega datumata v razvoju ljubljanskih zdravstvenih in higieničnih zavodov. Pokočenje Ljubljanskim, ki sedaj dorača, je po veliki večini zagledalo luč sveta v tem novem zdravstvenem zavodu, ki je bili tudi prvi korak k razbremenitvi splošne bolnišnice v novih razmerah po prejšnji svetovni vojni. Ženska bolnišnica je v svojih dveh desetletjih samostojnega življenja igrala važno vlogo in nam je danes nepogrešljiva. Če morda prebivalstvo pred 20 leti ni razumelo v polnem obsegu vaznega dogodka, gotovo cenj bolnišnico za ženske bolezni danes tako, kakor zastuši.

Do konca prejšnje svetovne vojne je bil za ženske bolezni na razpolago samo poseben oddelek v splošni bolnišnici. Ta takojmenovan ginekološko-porodniški oddelek je za tedanje razmere za silo zadostoval. Pomisli moramo, namreč, da se je tedaj zatekalo v bolnišnici zelo malo porodnic (največkrat, ko je bila potrebna operacija), da je bilo področje splošne bolnišnice omejeno na nekdano kronovino Kranjsko in sta bila drugemu prebivalstvu Slovenije dosegljiva z luhkotom Gradič in Dunaj, kjer so bili na razpolago najmodernejši zdravstveni zavodi.

S politično spremembjo po vojni je ginekološko-porodniški oddelek splošne bolnišnice postal edini te vrste v novih mejih. Niti Maribor niti katero koli drugo mesto bivše Dravske banovine ni imelo nekega zavoda. Tako se je pokazalo potreba po razširitvi. Porodnišnica ni mogla več ostati provincialni zavod, temveč je morala stremeti za tem, da bo kos naložen v novih razmerah. Teritorij njenega delovanja se je izredno povečal, pa tudi socialne prilike v mestih in deloma na deželi so bile take, da se je vedno več mater zatekalo ob času poroda v bolnišnico. Tako je pokazala statistika, da je še 1. 1914. rođilo v bolnišnici 543 mater, drugo leto po končani vojni 1. 1920. pa že 813.

Zahiteva po novi ženski bolnišnici je bila utemeljena še z drugimi razlogi. Na ginekološko-porodniškem oddelku je delovala

DNEVNE VESTI

Na polju slave sta padla topničar Rudolf Resnati in kaporal Ivan Seretti. Na potu na določeno mesto bojšča je utonil v morju topničar Rudolf Resnati iz Lissone, rojen leta 1921. O pokojnem poročajo italijanski casopisi, da je bil zelo pogumen. Seretti, ki je bil tudi rojen leta 1921, pa je našel smrt v nekem protinapadu na ruskom bojušcu. Njegovo truplo prčiva na pokopališču pri Filinovu.

Italijansko nemška tovariška manifestacija v Milani. Nemški polkovnik Zelen, poveljnik Flaku v Milenu se je podal v spremstvu kapitana Riesa ter vodje nemških bojevnikov S. Riefa na obisk pokrajinske bojevnške federacije v Milenu. Tukaj ga je sprejel in pozdravil predsednik nac. svetnik Rossi, ki ga je obkrožilo predstavnstvo zdrževalnih hierarhov. Polkovnik Zieten se je ob pozornosti, vendar mu je bilo deležni nemški bojevniki v Milenu. Ob zaključku je nac. svetnik Rossi izrazil hvaležnost milanskim bojevnim nemškim tovariščem.

Nadzornik Balzarini v Fiumu in Istri. Te dni je prispeval v Fiume nadzornik PNF Balzarini, ki je nadziral fašistske domove v Fiumu, nato pa tudi fašistske ustanove v Abbaziji, Laurani, Elani, Castelnuovo ter VIII. del Nevosa. Zatem se je podal v vas Buccari, kjer si je ogledal šolsko kuhinjo ter kuhične ladjeških obratov. Zbral je, k poročlu politične tajne ter fašistske zaupnike, ki jim je daj točna navodila glede nadaljnega delovanja v fiumskem okoliju.

Zlata svetinja pogrešanemu kapitangu vojnega brega Zlato svetinja je prejel po grešen kapitan vojnega brega Stanislav Esposito iz Avellina. Njegova usoda še ni popolnoma pojasnjena, vendar mu je bilo priznano odškodovanje zlate svetinje za hrabro in junačko zadržanje v ostrih pomorskih bitki.

Umrl je divizijski general Primož Dalaro. Iz Rima pridržao o smrti v vizirjskega generala Primoža Dalarja, imetljive streljivih odškodovanj ter gorizijškega častnega meščana. Bil je dolgo vrsto let milični polkovnik. Specializiral se je predvsem v zgodovinski vedi in v topniški tehniki. Na obeh teh področjih je napisal številne tehtne razprave, ki so razstilla mnoga dotelej še nepojasnjena vprašanja. Imel je sina, topniškega častnika, ki je padel na fronto.

Navdih dalmačijskega guvernerja Italijanskim učiteljem. Kakor pač pose-

posebna šola za babice. Zaradi utesnjene razmer ni bilo mogoče sprejemati toliko učenikov, kakor so zahtevala nove razmere. Stevilo babic je bilo na podeželju tedaj zelo majhno in šola je potrebovala nujno novih, večjih prostorov, če je hotela biti v sivoj na logi. Prav tako važno je bilo, da se omogoči zdravniškemu naraščaju, ki mu je bila pot v tujino odtegnuta zaprta, da se zadošča izobrazi v porodništvu in ginekologiji doma. Tako izobraženo je mogel nuditi le večji samostojno urejeni zavod Razlogi za ustanovitev novega zavoda so bili tako tehtni, da je pobuda dr. Zalokarja našla razumevanje na vseh pristojnih mestih, dasi je na vseh koncih primanjkovala denarja. Važna postavka v načrtu za novi zavod, ki je zahtevala tudi največji izdatek, je bilo primerno poslopje. Ker na gradnjo nove stavbe ni bilo misliti, dasi bi edino novo poslopje moglo najprej rešiti vse zahtevne moderne ginekologije in porodništva, je bilo sklenjeno kupiti sedanje poslopje, katerega lastnica je bila Kranjska hranilnica. Lastnica je zahtevala 18 milijonov krov in država je na ponudbo pristala. Dogovorenje je bilo, da se kupnina poravnava v desetih letnih obrokih do leta 1931.

Ob otvoritvi so računali, da bodo imeli 90 postelj za bolnice in 45 postelj za otroke. Važno je bilo zlasti, da se je znatno povečala kubatura zračnega prostora, ki je odpadel na vsako posteljo. V starem ginekološko-porodniškem oddelku je odpadol na vsako komajo po 15 kubičnih metrov zraka, v novih prostorih pa 30 do 40. Ze je bil neprecenljiv napredok.

Po manjših primernih adaptacijah se je bolnišnica vselila v nove prostore in vodstvo je že tedaj imelo načrte za njeno razširjanje. Ob vsebinski je bilo rešeno eno med najvažnejšimi vprašanjem uspešnosti modernega porodništva. V novi stavbi je bilo mogoče dosegeti, da so se popolnoma ločili prostori, v katerih so se zdravili okuženi (septični) primeri od čistih (aspičnih). Dotlej v temnih prostorih starega ginekološko-porodniškega oddelka ta ločitev ni bila mogoča. Na ta način je bila možnost hirske infekcije omejena na minimum, posebno ko se je ločilo se osebje, ki je starelo okuženi v čistim bolničnim.

Največje težave je delalo vprašanje inventarja. Racunalni so, da bi potrebovali za popolnomo nov inventar približno 2 milijona dinarjev. Tako visokega zneska nikakor ni bilo mogoče dobiti. Morali so se začasno zadovoliti s starim inventarjem iz prejšnjega ginekološko-porodniškega oddelka.

Nova bolnišnica je bila kmalu sprejeta v javnosti z največjim zadovoljstvom. Njeni prednosti so postajale iz dne do dne vidnejše in učinkovitejše. Predvsem so jo začele ceniti matere kot porodnišnico. Zlasti med mestnim prebivalstvom se je naložilo uveljavljavo prepirčanje, da je porod v porodnišnici najsigurnejši. Danes je že manjši Ljubljanci, zlasti med revnejšimi sloji prebivalstva, ki se ne bi poslužile njene pomoči. Pa tudi v drugačnih primerih ženskih bolezni se je nova bolnišnica naglo udobjamela. V začetku sicer ni imela na razpolago vseh potrebnih terapevtičnih sredstev, vendar je bil ta nedostek v teku let odpravljen. Razen tega je bolnišnica opravljala tudi važno pedagoško nameno, ki nudi možnosti za znanstveno proučevanje.

Ob njenem delu bomo o priliki spregovoriti na njen dvajsetletnico in njen pomen v njen dvajsetletnico in njen pomen ob otvoritvi.

DNEVNE VESTI

ben dopolnilni vestnik za Dalmazijo, ki ga izdaja agencija »Agit«, je zbral dalmaziski guverner Bastianini po poročilu italijanskega učitelja, ki poučujejo na dalmaziskih šolah. Guverner je podprt dobrotnosti, ki jih imajo fašistični vzgojitelji na obmejnini dalmaziskih tleh, saj pr čakuje Italijo od njih, da bodo duhovno ter socialno prevzročili dalmazisko šolsko mladino. Zatem jim je certal navdih za nadaljnje vzgojno delo ter jih izpodbujal k temu, da pokazejo, kakor so dosegli vedno pokazali, da so v Dalmaziji najboljši in najzačednejši zastopniki italijanskega fašističnega učitelstva.

Važen izum. Salezjanec Ivanu Triu na v Rimu se je posrečilo po dolgoletnih učenjih, prezkezih, preizkusih in požustkih sestaviti napravo, ki cmogča registracijo vala vsakega individua od 0,90 metrov do 10 m. Na novo napravo si bo lahko zelo opredogledal takozvana marconiterapija. Pri prekušku z novo napravo so ugotovili izboljšanje v dneh organov, večji delovni odpornost in izboljšanje nočnega spanja.

Drzen vzpon treh hrabrih plezalcev. Iz Domodossole poročajo: Treje mladenčki Dario Zani, Adriano Visconti in Sandro Sgarlaja so drzno obvladali severno steno vrha Punta d'Arbola, kjer sta poizkusila zaman svojo srečo že leta 1935 Lino Nobili in Remigij Braneschi. Po peturnem napornem plezanju so se ponesno vzpel na vrh in povlečili slavno italijansko plavilstvo. Ob vrhnji s te svoje drzne ture so bili imenovani mladenčki deležni toplice pohvale s strani predstavnikov oblastev.

Krasen orel ustreljen. V blžini obrata bratov Zerb in Cernenu pri Comu se je pojavi了解i višavja krasen ptič, ki se je v ponosnih zamahih kril spuščal proti ravni. Ostal je na neki muri sredbi bliznjega polja. Opazil ga je pa nameščeno omenjeno tvrdke Silvij Malacrida, ki se je brz oborčil z puško ter se tolko približal muri, dokler ni lahko tvegal strele. Ptič je telesnil na tla. Ko se mu je Malacrida približil, je ugotovil, da ima pred seboj krasen orla, ki meri v širini razprtih kril, 2,40 metra.

Stirje fašisti so padli na bojišču. V strankinem naredbenem listu so bila objavljena imena štirih padlih fašistov. Svoje življenje so žrtvovali na bojišču Bruno Baiardi, vodja fašistske skupine v kraju Calozi; Corti pri Bergamu, Franc Fiumero, vodja skupine A. Bergamini v Materi, Josip Vivoli tajnik fašista v kraju Ca-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Delavnički: Matice ob 14.30, 16.30, 18.30; Sloga ob 14.30 dneje; Union ob 16., 18.15. — Nedelje in prazniki: ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO Matica — TELEFON 22-41

Dnevno dvojni spored:

Ob 16.30 in 18.30 in v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30 četvrtovje najpričebljenejši igralcev: Fosco Gachetti, Maria v. Tasnady, Pal Javor in Otello Toso v burni ljubezenski drami

Rumeni pekel

Ob 14.30; v nedeljo ob 10.30 detektivski-kriminalni film

Skrivnostna žena

Igralec: Anneliese Uhlig, Paul Klinger, Herbert Wilk

KINO SLOGA — TELEFON 27-30

Junaštvo v vojni na eni in vsa lirika ljubezni na drugi strani se vam prikazuje v filmu

Koncert po želji

Ob 14.30; v nedeljo ob 10.30 detektivski-kriminalni film

KINO UNION — TELEFON 22-21

Brezmejno požrtvovost prave ljubezni nam poaka film

Mater Delrosa

V glavnih vlogah: Mariella Lotti, Anneliese Uhlig, Claudio Gora i. dr.

stel del R'o pri Bologni ter fašist vseudiščnik Teseo Veneto iz Ancone.

— Imenovanja in premestitev solskih nadzornikov. Minister za ljudi, vzgojo je imenoval za novo solsko nadzorniko prof. Bruna Credara v Sondu in pred. Tihom Curi in Tarantu. Solski nadzornik dr. Josip Reina iz Trieste je bil prideljen predstavnemu ministru, dr. Ugo Zanoni je bil premeščen iz Vicenze v Trieste, dr. Ignacij Nembrt iz Parme in Vicenze, dr. Bruno Romanij iz Placenze v Parmo, dr. Frančesca iz Brezice v Pacenzo, dr. Alojz Rivar iz Taranta v Brescijo, dr. Vinko Mavro iz Cisenze v Benevento.

— Bolniški kljuc na pomoč ženo, ki leži mrtva poleg nje. Nenavaden, pretresljiv dogodek se je pripadel v kraju Noventa Vencinija pri Vicenze. Zakonca Caneveralista imela svojo hišico precej daleč na svinem. Z veda sta se na marijinega dne v zadržljivo dočakati. V zadnjem času pa je Caneveralisto zbolezen. Bolzen se je zelo vlekla in vsako noč mu je morala žena na stolu v deločen urah strdi z zdravil. Ono noč se je žena vlegla, kakor običajno ob stran svojemu možu in kmanu zaspala. Ob določeni uri je Caneveralisto poklical svojo ženo, da bi mu dala zdravilo. Cutil je ženo poleg sebe, toda zmanjša je bil, naj mu pomaže. Ni se ganila. Z izrednim naporem se mu je posrečilo, da je prizgal luč. In tedaj je spoznal, da je žena mrtva na stolu, ki ni mogel nikogr o tem obvestiti, tako da je ležal nekaj ur poleg mitve žene. Šele proti jutru se je z veliko težavo spravil k eknu, kjer je pričkal nekega milomodociga in ga prosil, naj poklicke zdravarske, ki je ugrot vil, da je ubila žensko umrla zaradi srčne kapi.

— Iz milanske Scali. Po Bellinijevi »Meščnički upriziranju« sedaj na milanskem Scal E zetovo opero »Carmenta«, ki bo priredjeno v novi opremi ter po glasbenim vodstvom Antona Guarnerija. Glavni interpreti so Gianna Pederzini, Marija Minazz, Benjamin Glig ter Antonen Reali.

— Vednikova družba v Ljubljani obvešča vse one člane, ki se nimajo letosnjih knjig, da je dan ponatisni Vodnikov pratičilo za leto 1943. Po 10. februarju bo letosnjih knjig z določenim članom — zamudnikom na razpolago. Kdor se še do danes ni prijavil, naj takoj obnovi svoje članstvo.

Prijave sprejemajo družbenica Pisarina, Puccinella 5 (poslopje Narodne tiskarne), Knjigarna Tiskovne zadruge, Selenburgova 3 in knjižnica Antenore Reali.

— Madžarski industrijski predstavniki v Italiji. Te dni prispev v Milano zastopstvo madžarskih industrijev, strokovnjakov na tekstilnem področju. Omenjeno zastopstvo se bo sestalo z zastavniki italijanske tekstilne industrije ter se bo pogovorilo z njimi glede načina uvoza italijanskih tkaninskih izdelkov ter proizvodov na Madžarskem.

— Na vseh življenjskih fazah.

Skrivnostne sile v semenskih klicah

Vitamin plodnosti ter njegov velik pomen za življenje — Še nekateri manj znani vitaminii

Ljubljana, 29. januarja

Skrivnost življenja se ne skriva v velikem, temveč v osnovi vsega živega, v stanicu, v njenem jedru in v nevidnih telescih, ki žive, kakor se zdi, pos忠no svoje življenje — v snoveh, dandanes znanih pod imenom: vitaminii, hormoni, fermenti. Dandanes vedo tudi, da preprosti ljudje, da beseda »vitaminii» ni prazna. Vitaminii so skrivnostni, silno mogočni urejevalci življenskih procesov. Brez njih ni mogoč red v življenskih procesih ali v živalske organizme; še več: brez njih ni mogoče življenje. Baje še ne poznamo vseh vitaminov, ki jih potrebuje človek organizem: toda spoznali smo že po teh, ki so znani ter več ali manj raziskani do se skrivnostne pogonske sredstvo življenskega motorja. Sprevideli smo tudi, da so načrtne vsi ter da morajo delovati vziemno, v nekem strogo določenem razmerju. Vitaminii imajo torej pomen za življenje kot enta, posredovan v neki točno določeni zakonitosti. Vitaminii urejajo vse življenske procese, od prisotnosti do resti do razmnoževanja. To veliko delo si delijo, vendar morajo ostati tudi pri deljenem delu v zavetništvu. Zato tudi ni prav, da pravimo, da vitamin je posebno potreben, ali neobhodno potreben. Neobhodno potreben so najbrž vsi: bolj točno rečeno bi to bilo reči, da so vsi vitaminii enako potrebi, ker so vsi odvisni drug od drugega. Zato je tudi prav, da se seznanimo še nekoliko z vitaminimi, ki niso posebno dobro znani, ne tako popularni kakor n. pr. oni, ki jih imenujemo s prvimi črkami abecede.

Vitamin E — proti nerjednosti

Glavna sila življenja je, da se življenje vedno obnavlia: razmnoževanje. Posamezni mora umetri življenja na vrsta; toda vrsta živi le, če se razmnožujejo posamezni življenje je najbolj žudovita, neuničljiva sila, ki jo rodovi predajata drug drugemu. Rodovi izumirajo življenje, se pa nadaljuje. Kakor prevodnik so, podobno prevaja električno silo električni prevodnik. Toda razlika je v tem, da človeški rodovi prevajajo življensko silo skozi čas, električni prevodnik pa skozi prostor. Vsi vitaminii so žudoviti, kakor je pač žudovito življenje, čudež, ki večinja ni. In žudovit je vitamin E, vitamin plodnosti. Omogoča tiste notranje procese človeškega organizma, ki so pogoj razmnoževanja.

Kemizem živiljenskih sokov

Vitamin E kot urejevalec ploditve, je neobhodno potreben med drugimi činitelji, ki učinkujejo vzajemno, da so izpolnjeni pogoji ploditve. Ploditev ni možna brez učinkovanja nekaterih maščobnih kislin, posebnih beljakovin, pa tudi rutin. Tako je potreben železni mangan. Če zelo primanjkuje vitamin E, je sčasom celo povsem onemogočeno nastajanje semena. Nastopijo tudi lahko trajne funkcionalne motnje pri samcu, da jih ni mogoče več ozdraviti tudi z dodajanjem vitamina hrani, med tem ko so motnje pri samci le začasne.

Sorodnost z vitaminom A

Vitamin E je soroden z vitaminom A, kar je očitno najbolj v tem, da imata oba vitaminia sorodne provitaminine. Razen tega sta si sorodna tudi po holesterinovih derivateh, ki so v zvezi s spolnimi hormoni. Precej provitaminov A in E je v organih z notranjim izločanjem živiljenskih sokov, n. pr. v hipofizi, jačnjikih, materinskih pogačci in corpusu luteumu. Če primanjkuje vitamin A, se pojavijo podobne motnje, kakor pri pomanjkanju vitamina A vendar pomanjkanje ne vpliva enako na samca in samico. Znaki pomanjkanja vitamina E se počažejo pri samcu kot nudo izprijenje na semenskem epitelu, pri samici pa nastopi poškoda na plodu same, medtem ko ostane neokrnjena tvorba, na selitev in vgnedzitev oplojenega jajčeca; ves spolni proces ostane nespremenjen. Toda plod se razvija normalno le okrog deset dni, nakar odmre in ga vrška služica maternice.

V semenskih klicah zrna

Cisti vitamin E ima obliko svetlorumenega olja. Topilje je v alkoholu in etru. Odporne je proti kisiku, vročini in ultravioletnim žarkom. V raznih življinah je največ bolj reden, kakor vitamin A. Največ ga vsebujejo semenske klice živiljenskih zrn in tudi nekateri druge semenske klice nekoliko. Precej ga je v vodni kresi in salati. Nekaj ga je tudi v kvasu, riju, jecmenu, ovsu, mleku, mesu, jajčih in sutojem maslu. V mesu, odrošu in živiljenskem tkivu je največ vitamina E v miščevju, manj ga je pa v nekaterih žlezah in tol-

šah. Cisti vitamin pridobijajo iz pšeničnih klic. Kemična narava vitamina je dobro znana in ugotovljeno je, da ima včeraj vitamin A tudi kristalna snov, ki jo imenujemo z jezikom kemičnikov: C2H8NO2; torej snov, ki ima po 28 molekul ogljika, 48 vodika in 2 kisika.

Manj znani vitaminii

Preprosti čitatelj bolj redko čita o vitaminih H, K, M in P. Ti vitaminii tudi niso še tako raziskani kakor drugi, imenovani po prvih črkah abecede. Ugotovljeno pa je, da so tudi zelo potrebeni. Tako je vitamin H potreben človeškemu organizmu pri preosnovi tolšč in nekaterih beljakovin. Pomanjkanje vitamina H povzroča obolenje, ki se seberejo. Dalje je ugotovljeno, da je ta vitamin v naravi zelo reden, vendar ga navadno v naši hrani ne primanjkuje, že zaradi tega, ker ga vsebuje tudi krompir. Načel ga je v svinskih v govejih ledvicah, pa tudi v govejih jetrah. Vsebuje ga tudi kvas. Kakor številne druge vitaminii, vsebuje tudi kravje mleko vitamin H. Avitaminoz bi se nam ne bi treba batiti, ker bi uživali dovolj mleka. Vitamina H pa ni v mesu razen v ledvicah in jetrah. Prav tako ga ni v žitu, zato tudi ne v moki. Čustega vitamina H se ne pridobijajo, zato pa uporabljajo kot zdravilo jetra in ledvice.

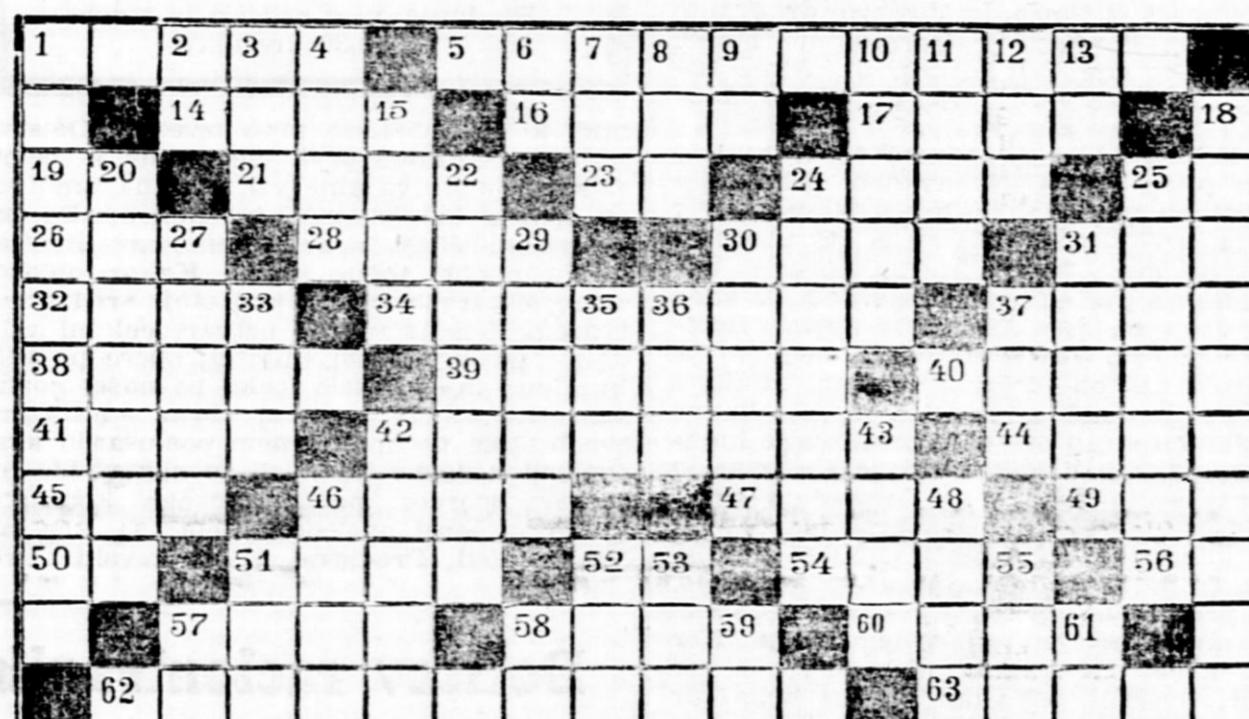
Vitaminii K, M in P

Mašlo je znani tudi vitamin K, ki tudi se ni posebno raziskan. V naravi ga je razmerno malo. Ni se nam pa treba posebno batiti, da ga bo primanjkovalo v hrani, že zaradi tega, ker ga precej vsebujejo paradižniki. Paradižnikov sploh ni mogoče prehvaliti zaradi nihove velike vitaminske vrednosti. Lahko bi jih primerjali s pravimi naravnimi vitamininskimi konzervami. Seveda je pa treba s paradižniki pravilno ravnavati, da se ohrani čim več vitaminov

ter da jih izkoristimo. Zaradi vitamina K mora tudi ceniti ohrov. Sploh nam dajeta ohrov in paradižnik najbrž največ tega vitamina. V drugih živilih ga najdemo le zelo malo. Tako ga ni v mnogih rastlinskih živilih ali le zelo malo. To velja za zito in riž. V nasprotju z vitaminom H vitamin K ni v govejih jetrih. Zakaj je potreben vitamin K? Dognali so, da je potreben skupno z vitaminoma C in P pri strjevanju krv. Vitamin K je topilj v olju. — O vitaminu M ne vemo mnogo. Odkrit je bil v mleku. Soroden je najbrž z vitaminom A in B1, ker pospešuje rast in razvoj mladega bitja, obnavlja pa tudi porabljeno stanico snov. — Vitaminom so dajali imena po vrstnem redu abecede, ker so jih odkrivali. Vitaminii, ki so jih odkrili, prej, so lahko tudi bolje raziskali. Najpozneje je bil odkrit vitamin P, ki je soroden z vitaminom C, odnosno je nekakšno njegovo dopolnilo. Tako so dognali, da čisti vitamin C, v obliki askorbinske kisline, ne more ozdraviti obolenja, značilnega po močnem krvavenju (purpura haemorrhagica). Ce pa uporabijo izvleček iz zelenih parnika in citronovega soka, bolezen ozdravljena. Iz tega so sklepali, da ta izvlečka vsebujeta še nekaj razen vitamina C. Končno se jim je posrečilo to snov izločiti in imenovati jo »citronska ali vitamin P«.

Abeceda se seveda ne konča s črko P, zato smemo pričakovati, da tudi vitamin P ni zadnji. Najbrž bodo postopno odkrili še nekaterje vitamnine in tako se boda v o vitaminih večji praktičen pomen. Morda bo povzročila celo pravo revolucijo v prehrani ter bo mogoče ne le učinkovito zdravljenje številnih bolezni, ki jih dandanes ne pristevamo med avitaminozo, temveč tudi vrezanje smotreno z vitaminsko hrano, tako da se bo lahko razvil človek velikih duševnih in ne le telesnih sil.

Križanka št. 27

Besede pomnenijo

Vodoravno: 1. varuh žena v harem, 5. name in primke švedskega kemika, ki je iznašal dinamit, 14. ime mnogih norveških kraljev, 16. Mojsesov brat, slovensko moško ime, 19. domača žival (srbohrv.), 21. planet, 23. kemični znak za srebro, 24. naranča v spanju, 25. oziralni zimerek, 26. okrašano moško ime, 28. grška črka, 30. vodna žival, 31. ga tverja dve neizpredni tekoci, premici, 32. na svetu najbolj razširjena tekoča snov, 34. bonbon, 37. srbski narodni ples, 38. borilica, igrišče, 39. francoska modra za časa Ludovika XIV., 40. moško krstno ime, 41. rumunski denar (množ.), 42. nomadsko pleme v severovzhodni Evropi in severozapadni Aziji, 44. firmament, baldahin; del ust, 45. okrašano žensko ime, 46. tehnica, 47. prepoznavna reč za lajke, neposvečene, 49. v Adamovem kostumu, 50. predl. g., 51. nevazalna posest, 52. vzklik bolečn. na 54. del telesa, 56. japonska mera, 57. pristanšča v severni Afriki, 58. evropski vulkan, 60. podzemeljski hodnik, 62. angleški dramatik, 63. donovali iz obresti.

Naprečno: 1. enaka vrednost, 2. medmet, 3. nemško mesto ob Donavi, 4. nizozemsko mesto, 6. talijanski spalnik, 7. naziv za redovnico, 8. glasilo, 9. število, 10. ženska iz grške mitologije, ki jo je Zeus sprremenil v kamen, 11. pripadnika evropskega naroda, 12. velika krka, 13. eruk, 15. svečanstva na mška obleka, 18. nauk o junakih in bogovih, 20. ožgana porjave, 22. drag

kamen, 24. vbojajme, 25. debel, širok obroč, 27. del postelje, 29. prijeten vonj n. okus, 30. teniški lopar, 31. del rasti; reč, sploh temeljni del kake stvari, 33. ženska imenje (ljubljajoča oblika), 35. veznik, 36. svojinski zaimek, 37. tatarski pogavar, 42. francoska reka, pritok Rodana, 43. cigareta, reka v Srbiji, 46. prevozno sredstvo, 48. zlocn. n. 51. predplačilo, 52. grška boginja krvic, 53. reka na Hrvatskem, pritok Save, 55. latinski pozdrav, 57. medmet, 58. pesem, 59. površinska mera, 61. veznik.

REŠITEV KRIŽANKE št. 26.

Vodoravno: 1. Smederevo, 9. trn glavo, 10. aha, 11. lak, 13. Ra, 14. srp, 16. ro, 17. plesa, 19. milimetar, 21. omnikarna, 22. Nada, 23. se, 24. ep, 26. nu, 27. sen, 28. notirati, 30. raca, 31. Ana, 33. mora, 34. srp, 35. eta, 36. tla, 37. rn, 33. realen, 39. nikajno, 41. ikona, 42. kan, 44. kita, 45. san.

Naprečno: 1. staromoden, 2. mrha, 3. Ema, 4. da, 5. Estremadura, 6. rt, 7. Evoi, 8. ozkorščen, 12. ar, 14. slikanica, 15. pse, 17. pilin, 18. sta, 20. IM, 23. Seine, 25. por. tnik, 27. Stara Loka, 29. tara, 32. Apennin, 33. mernik, 34. slan, 36. tele, 38. rana, 40. kot, 43. AN.

NAPACNO JE RAZUMELA.

— Pokaži gospodu doktorju jezik, — pravi mati hčerkice v zdravniški ordinaciji.

— Ali osla tudi mamica? — vpraša hčerkica.

hoču. Nekaj peklenskega je žarello ljudem iz oči. Tajaoga je prišel. Njegov obraz je bil kakor marmorna krinka. Ne da bi jo pogledal, je šel mimo Tonijete, tako blizu, da bi se ga bila lahko dotaknila, ko bi bila iztegnila roko. Za njim je stopal ujetnik, mož visoke postave in široki ramen; za obliko so mu bili pustili samo hlače. Dva vojščaka, vsak z ene strani, sta ga vodila, ker je bil slep. Votle očesne lame, skoraj skrite pod košatimi obrvimi, so dajale njegovemu rdečemu, okroglemu obliku izraz človeka, ki se sanjam tava okrog Venecij, da pa ni bil videti potrat zaradi strašne nesreče, ki ga je bila zadela, niti ne v strahu zaradi bližnje mučne smrti. Očitno se je zavedala, da ga gleda mnogo ljudi, kajti držal je glavo pokonci, kakor kobilj hotel videti.

Tonijeta je omahnila; za hin se ji je zazdela, da se vse vrati okrog nje. Le s težavo se je opomogla. Ujetnik je bil Hepsiba Adams.

XIX.

Izmed vseh je bila samo Divja golobica opazila, kolikanj je pogled na ujetnika presulin Tonijeto. Ko je prvi trenutek groze minil, sta ostali sami, kajti množica se je bila z divjim tuljenjem strnila za Tajaogo in ujetnikom; sredi te zmešnjave sta se vrnili v kočo, ki jo je bil Jeems postavil zraven Tajaogove.

Neutogoma je poslala Divjo golobicu po Šindasa; in ko je prišel, ga je jela milo prosliti, naj mimo vse mrzje, ki jo utegne imeti do njega, reši ujetnika smrti, ki mu grozi. Povedala mu je, da je ta belec

Jeemsov stric, star prijatelj njenega očeta, mož, ki je bil Indijancem zmerom kakor rodni brat, dokler mu niso Mohikanci umorili sestre, ki jo je ljubil nemara z večjo ljubezno, nego ljubi on, Šindas, Daglenovo Mary. Toda Šindas je ostal hladen; ne meneč se za njeno zakljanjanje, naj ji pomaga v tej strašni stiski, je odšel in ni nitu v najmanjšim migljajem pokazal, da je ostane kako upanje.

Ta jalov poskus je storil položaj še težavnejši. Najprej je obžalovala Jeemsovo odsotnost, nato, ko je bolje premisila, pa je zahvalila Boga, da je bildalec; kajti rastoče hrumeњe ljubštva, smrtni pesmi, vršič otrok in rjenovanje divjakov, kakor bi se hoté pripravljali v čedalje večjo besnost, ko so kakor blazni rojili okrog mučilnega kola, vse to je zbujalo v nji strašno prepirčanje, da za Hepsibijo več rešitve. Ko bi bil Jeems tu, gotovo ne bi dal usmrtni stricu, ne da bi vsaj poskusil boj, ki bi bil mogel končati samo z njevo pogubo.

Ta misel je okrenila v Tonijeti namen, da storii za ujetnikovo rešitev vse, kar more. Zato je zvesto malo prijateljico počakala, da se je seneški glavar vrnil v svojo kočo, nato pa je z Divjo golobicu in Kolom stekla k njemu.

Tajaogov hladni sprejem ji ni pustil bogekaj upanja. Najprej se ji je zdelo, kakor bi se le težavo premagoval, da je ne iztegne rok naproti potem pa je glavar prekrižal roke na prsh. Isto pogledal in se kratko zahvalil za njen obisk. Zdelo se je, kakor bi mu bila nesreča, ki je zadela njegov rod, dala še ponosnejše lice in ga storila enakega

Iz Rima: Prihod skupine italijanskih naseljencev iz Vzhodne Afrike

Strašna smrt portugalskega farmarja

Na neki farmi v Angoli je bil lani sred novembra umoril portugalski posestnik Carlos Laquela. Njegov morilec pa ni bil človek, temveč takozvaniti ptičji pajek, potleg »crne vode« vodove največ izmed pajkov. Zelo redki so primeri, da bi pajek zavil smrt človeka, ki njegova velikost in moč nista v nobenem razmerju z njim. Zato je vzbudila Lauelova tragična smrt tem večje presenečenje.

Lauela je bil po napornem delu čez dan proti večeru zadrel kar za mizo in končno tudi trdno zaspal. Ko je strelil njegov hlapac iz izbe, da bi ga nekaj vprašal, mu je ob strahotnem prizoru zaprla sapo. Na mizi, nekaj metrov od njegovega gospodarja, je nepremično čepel velik kosmat pajek. Pogled svojih strašnih oči je imel uprt v speciščega farmarja. Hlapac se je zdržal ob misli, da bi se utegnil Lauelu, predvsem v zganiti, kar bi takoj povzročilo reakcijo pri prečezem pajku. Hlapac ni pravil, saj je takoj spoznal nevarnega pajka. Rad bi ga bil ubil preden bi se spodar prebil. Če bi naglo vrgnel na pajka edejo, bi rešil gospodarja strašna smrtna. Torej je hlapac v naglici razmišljal, kajti odločiti se je bilo treba hitro.

T